

Annotatsiooni koostamine

Tiina Ritson (Rahvusraamatukogu)
10.10.2013

Kasutatud on Juta Saava ja Vive Oti (mõlemad Rahvusraamatukogu) soovitusi.

Annoteerimise 3 põhireeglit:

1. Annotatsioonis ei korrata pealkirja andmeid;
2. Mida vähem, seda parem, ehk, Rääkimine on hõbe, vaikimine kuld;
3. Lugeda annotatsioon 2–3 korda läbi.

1. Kui artikli pealkiri on selge ja ammendav, pole mõtet annoteerida. Tavaliselt on nii kogumiku või ajakirja artikliga, ajaleheartiklid vajavad selgitusi.

Annotatsioon ei ole pealkirja teine variant.

Näide pealkirja kordamisest:

Artikli pealkiri: Renoveeritud Haapsalu Jaani kirik kutsub taas teelisi.

Annotatsioon: Kaunilt renoveeritud Jaani kirik on taas kasutuses.

2. Kui on vaja annoteerida, siis võiks seda teha nii lühidalt ja neutraalselt kui võimalik.

Kõrvalepõige: võib ka teisiti, s.t. pikemalt annoteerida. Meeldiv leid oli Võru maakonna raamatukogude RIKS-andmebaasi artiklite kirjade annotatsioonid, mis on pikad ja põhjalikud, hoolikalt koostatud ja kergesti loetavad:

Kirje näide: <http://lib.werro.ee:8080/index.asp?action=103&tid=60096>

Siia sobivad Juta Saava õpetussõnad: „Kui artikkel on mitmekesine, siis üksikuid osi ei maksa kirjeldada, kui ei ole võimalik kogu artikli ainekku esitada. Bibliografeerijal ei saa olla eelistusi. Võimalik kirjeldamata lõik võib kellelegi olla väga tähtis. Ammendav märksõnavalik muidugi leevendab.“

Annotatsiooni koostamine

Täpsustamist vajavad, kui ei selgu pealkirjast:

teema,

sündmus(t)e toimumise aeg ja koht,

raamatu, lavastuse jms. nimetused,

isikute nimed, nende tegevusalad (näiteks intervjuueeritute tegevusalad),

riigiasutuste nimed,

kollektiivide ja rühmituste nimetused,

ettevõtete nimetused,

preemiate nimetused

jne.

Kõrvalepõige: kui riigiasutuste, kollektiivide ja rühmituste, ettevõtete ning preemiate nimetusi esineb artiklis rohkem kui üks, võiks neid kasutada ainult märksõna väljal.

Näited annotatsioonidest

1. <http://www.kodulugu.ee/article/753094>

Tegemist on võrdlemisi „haralise“ artikliga: juttu on vabatahtlike tegevusest Viljandimaal, siis avatakse vabatahtliku tegevuse sisu, lõpuks jõutakse vabatahtlike tegevuse võimalusteni Kõo vallas ning vabatahtlikkuse infopäevani, mille pärast see artikkel üldse kirjutati. Ehk ei ole mõtet vabatahtliku tegevuse positiivset poolt ümber jutustada, seda enam, et ka pealkiri ütleb selle ära. Aga lause „Kõo vallas toimub vabatahtlikkuse infopäev 31. jaanuaril“ on vajalik.

Kõrvalepõige: kuupäevade puhul tekib küsimus, kas lisada ka aastaarv. Arvan, et ei ole vaja: aasta peaks selguma ajalehe ilmumisandmetest. Kuu tuleks annotatsioonis sõnaga välja kirjutada.

2. <http://u2.lugeja.ee/Avalik/teavik.jsp?teavikId=1091062>

Artikli täistekst: <http://pluss.sakala.ajaleht.ee/462810/treff-taitis-viljandi-saalid-ja-tanavad-varvilise-teatriga/>

Annotatsioon avab artikli sisu piisavalt. Kui norida sõnastuse kallal, siis võiks ära jätta kõrvallause „et ärgitada...“, mis on sisse lipsanud artiklis esinenud lausest.

Kõrvalepõige: nn. valmis lausete ehk artiklist võetud lausete kasutamisel on oma miinused. Professionaalse ajakirjaniku keel võib annotatsioonis tunduda võõrkehana.

3. <http://ise.nlib.ee/pkl/kompl.php?RID=16922>

Annotatsiooni võiks lisada: Ettepanek võtta Konstantin Pätsilt Pärnu aukodaniku tiitel.

Arvustuste, näiteks raamatu- ja teatriarvustuste kirjeldamisel võiks kasutada kindlat vormi või kokku leppida kohustuslikud andmed.

Raamatuarvustused

ISE-s kokkulepitud vorm:

Arvustus / Tutvustus: Perekonnanimi, Eesnimi. Pealkiri. Ilmumiskoht : Kirjastus, Ilmumisaasta

Näide: http://ise.elnet.ee/record=b2669727~S2*est

Teatriarvustused

Soovitavad andmed (pealkirja ja annotatsiooni peale kokku): lavastuse pealkiri, lavastaja, teater, esietenduse kuupäev.

Näide: <http://www.kodulugu.ee/article/759625>

Sündmuste täpsustamine

Näide: http://ise.elnet.ee/record=b1468650~S2*est

Veel nipet-näpet:

- Kui artikkel on avaldatud vastukajana, võiks selle annotatsioonis ära märkida:

Vastukaja artiklile: Perekonnanimi. Eesnimi. Pealkiri. Allikas

Näide: http://ise.elnet.ee/record=b2186097~S2*est

- Vestlused ja intervjuud

Kui pealkirjast ei selgu, võiks annotatsioonis täpsustada vestluse teema ning intervjuueeritud isiku tegevusala.

Näide: <http://www.kodulugu.ee/article/651339>

Ajalehtedes ilmub portreeartikleid, mis on kirjutatud vestluse põhjal, vormistatud aga artiklina. Artiklisse lisatakse ka tsitaate vestlusest. Annotatsioonis võiks selle ära märkida ning lisada registriväljale (teine autor) intervjuueeritud isiku nime.

Näide: http://ise.elnet.ee/record=b1113764~S2*est

- Tutvustava lause moodustamisel võib kasutada nii seestütlevat kui ka nimetavat käänat.

Lõpuks tsitaat Juta Saavalt: „Mitte võtta kõike artiklis toodut õigena, eriti kehtib see ajaleheartiklite puhul: nimekujud, aastaarvud, organisatsioonide nimed või mis iganes. Annotatsioonis või märkustes tuleb need õiendada, mitte lasta vigu virtuaalruumi rändama.“